

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«ГОСПОДАРСЬКЕ ТА ТРУДОВЕ
ПРАВО»**

Ступінь вищої освіти	<i>Бакалавр</i>
Освітньо-професійна програма	<i>«Менеджмент організацій»</i>
Факультет	<i>Економічний</i>
Кафедра	<i>цивільно-правових дисциплін</i>
Семестр	<i>4</i>
Кількість кредитів	<i>3</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

Викладачі	<i>к.ю.н., доц.. Дума В.В.</i>
Контактна інформація	<i>megu-duma@ukr.net</i>

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Процес навчання бакалаврів з менеджменту повинен включати формування знань та навичок у сфері управління людьми та організаціями, а також вмінь щодо своєчасного прийняття раціональних управлінських рішень з метою ведення ефективного господарювання і запобігання складних ситуацій при здійсненні виробничо-господарської діяльності. Основною метою викладання дисципліни «Господарського та трудового права» є формування у майбутніх спеціалістів стійких знань із правового регулювання відносин, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання, знань з правових правовідносин.</p>
Мета та цілі	<p>Мета опанування студентами знаннями в галузі господарського та трудового права, яка регулює суспільні відносини в найважливішій сфері життєдіяльності людей – господарських відносин суб'єктів господарювання та праці, розкриття ролі суб'єктів господарювання в здійсненні господарської діяльності, ролі трудового права у вирішенні завдань соціального і економічного розвитку суспільства, показ значення забезпечення додержання законності в трудових та тісно пов'язаних з ними відносинах, формування у студентів знань, вмінь і навичок, необхідних для застосування господарського та трудового законодавства в практичній діяльності. Цілі: вивчення системи чинного господарського та трудового законодавства, правових проблем, що виникають при вирішенні господарських та трудових спорів, визначення правового статусу суб'єктів господарювання та суб'єктів трудового права, вивчення підстав та умов виникнення, зміни та припинення господарських та трудових відносин і пов'язаних з ними, ознайомлення із специфічними способами захисту трудових прав та прав суб'єктів господарювання.</p>

Результати навчання	У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: визначення основних категорій і понять господарського та трудового права, вміти: застосовувати правові норми господарського та трудового права до конкретних життєвих ситуацій.
Soft skills	Навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Правознавство», «Підприємництво».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
1. Господарське право та господарські правовідносини	Предмет і метод господарського права, його основні категорії і інститути. Зміст предмета господарського права. Функції господарського права. Основні принципи господарювання. Обмеження впливу державних органів на здійснення підприємницької діяльності. Співвідношення понять комерційного, господарського, підприємницького права. Поняття та основні ознаки нормативного акта господарського законодавства. Джерела господарського права. Форма господарського законодавства. Структура системи господарського законодавства. Господарський кодекс України. Структурні підрозділи (інститути) системи господарського законодавства. Закони, що визначають правове становище окремих видів підприємств усіх галузей економіки. Передумови функціонування господарських правовідносин. Суб'єкти господарських відносин. Організаційні та майнові елементи господарських правовідносин. Класифікація господарських правовідносин.	Тести, питання
2. Поняття підприємницької діяльності	Визначення поняття підприємництва. Право на підприємницьку діяльність. Наукове визначення поняття "підприємництво". Поняття "бізнес". Ознаки підприємництва. Ініціативність і самостійність підприємницької діяльності. Свобода підприємницької діяльності. Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності. Принципи підприємницької діяльності.	Тести
3. Суб'єкти господарського права	Поняття суб'єктів господарського права. Організації як суб'єкти господарського права. Ознаки правосуб'єктності, закріплені господарським законодавством. Класифікація суб'єктів господарського права за видами. Уповноважені державці органи спеціальної компетенції. Держава як суб'єкт господарювання. Юридичні особи: поняття, ознаки та види. Поняття підприємця - фізичної особи. Підприємницька діяльність без створення юридичної особи. Правове становище підприємців. Класифікація загальних прав суб'єктів господарського права. Засновницькі права. Права в галузі управління. Майнові права. Спеціальні права суб'єктів господарського права. Обов'язки підприємств. Порядок створення суб'єктів господарювання. Реєстрація суб'єктів господарювання. Припинення діяльності суб'єктів господарювання.	Практичні завдання
4. Державне регулювання підприємницької діяльності	Держава і підприємництво. Органи, які уповноважені здійснювати публічне регулювання підприємницької діяльності та їх класифікація. Принципи державного регулювання підприємництва. Встановлення державою монополії на визначені види підприємницької діяльності. Державні програми і концепції регулювання економіки. Стимулювання розвитку підприємництва. Державна підтримка та стимулювання розвитку підприємництва.	Тести

5. Організаційно-правові форми суб'єктів господарської діяльності	<p>Поняття організаційно-правової форми суб'єкта підприємницької діяльності. Господарські товариства. Права та обов'язки засновників (учасників) господарських товариств. Акціонерне товариство. Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з додатковою відповідальністю. Повне товариство. Командитне товариство. Правовий статус об'єднань суб'єктів підприємництва. Інші організаційно-правові форми суб'єктів підприємництва. Створення та діяльність дочірніх підприємств, представництв та філій. Поняття, характерні ознаки та види підприємств згідно із законодавством України. Філіали та представництва підприємств. Особливості правового становища державних і казенних підприємств. Об'єднання підприємств, їх правовий статус. Поняття, види (добровільні та державні), організаційно-правові форми (асоціації, корпорації, консорціуми, концерни).</p>	Практичні завдання
6. Трудове право як галузь права України.	<p>Поняття трудового права як галузі права. Предмет трудового права: індивідуальні та колективні трудові відносини. Сфера дії норм трудового права. Поняття та особливості методу трудового права в умовах ринкової економіки. Поєднання державно-правового і договірно-правового, централізованого і локального регулювання трудових відносин. Єдність і диференціація трудового права. Роль і функції трудового права в умовах ринкової економіки. Зміст соціальної, захисної, виробничої функцій трудового права.</p>	Тести
7. Принципи трудового права.	<p>Поняття і значення основних принципів трудового права. Проблема імплементації принципів міжнародного трудового права у трудове право України. Формулювання і система основних принципів трудового права. Зміст і конкретизація основних принципів трудового права. Принципи, що виражають політику в галузі правового регулювання ринку праці і ефективної зайнятості. Принципи, що визначають застосування умов праці. Принципи, що визначають охорону трудових прав працівників.</p>	Тести
8. Джерела трудового права.	<p>Поняття джерел трудового права, їх класифікація та види. Історія розвитку трудового законодавства. Сучасна система джерел, їх особливості. Система трудового законодавства. Загальна характеристика найбільш важливих джерел трудового права. Конституція України як основне джерело трудового права. Кодекс законів про працю України. Система законів, що регулюють соціально-трудова відносини. Підзаконні акти, що регулюють працю працівників. Акти соціального партнерства. Локальні нормативно-правові акти. Значення роз'яснень Пленуму Верховного Суду України. Реформа трудового законодавства: основні напрями. Проект Трудового кодексу України. Єдність і диференціація в трудовому праві. Загальне і спеціальне законодавство про працю працівників. Дія нормативних актів трудового законодавства у часі, просторі і за категоріями працівників.</p>	Тести
9. Міжнародно-правове регулювання праці.	<p>Поняття міжнародно-правового регулювання праці, його суб'єкти. Міжнародна організація праці, її структура, основні напрями діяльності. Джерела міжнародно-правового регулювання праці. Конвенції та рекомендації МОП. Загальна декларація прав людини. Міжнародні пакти про права людини. Акти Ради Європи та Європейського Союзу. Основні права людини в сфері праці. Право на працю. Заборона примусової праці. Рівність в праці. Заборона дискримінації. Право на асоціацію. Права представників трудящих на підприємстві. Право на колективні договори. Право на страйк.</p>	Тести, питання, есе

Зайнятість і працевлаштування. Умови праці. Правове регулювання охорони праці. Соціальне співробітництво організацій працівників і роботодавців. Мирні засоби вирішення трудових конфліктів. Двосторонні договори України про працевлаштування і соціальний захист працівників. Праця громадян України за кордоном. Трудові права іноземців в Україні. Відшкодування шкоди працівникові за міжнародним договором України.

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Конституція України : від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30, 23 лип. — Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України. Прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р. // Офіційний вісник України. — 2003. №11.Ст.461.
3. Кодекс законів про працю України : затв. Законом УРСР від 10 груд. 1971 р. № 322-VIII // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1971. — Дод. до № 50. — Ст. 375.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення : від 7 груд. 1984 р.
5. № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1984. — Дод. № 51. — Ст. 1122.
6. Про зайнятість населення : Закон України від 05 липня 2012 р. № 5067-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2012. — № 6. — Ст. 578.
7. Про охорону праці : Закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 49. — Ст. 668.
8. Про оплату праці : Закон України від 24 березня 1995 р. № 108/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1995. — № 17. — Ст.121.
9. Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати : Закон України від 19 жовтня 2000 р. № 2050-III // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 49. — Ст. 422.
10. Про відпустки : Закон України від 15 листопада 1996 р. № 504/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 2. — Ст. 4.
11. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15 вересня 1999 р. № 1045 // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 45. - Ст.397.
12. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності : Закон України від 22 червня 2012 р. № 5026-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2012. — № 34. — Ст. 721.
13. Про колективні договори і угоди : Закон України від 01 липня 1993 р. № 3356-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 36. — Ст.361.
14. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) : Закон України від 03 березня 1998 р. № 137/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 34. — Ст.227.
15. Дмитренко Ю.П. Трудове право України : Підручник / Ю.П.Дмитренко. — К. : Юрінком Інтер, 2009. — 624 с.
16. Мельничук О.А., Мельничук О.Ф. Трудове право України: навч. посіб.— Вінниця : Едельвейс і К, 2009. — 328 с.
17. Ротань В. Г., Зуб І. В., Сонін О. Є. Науково-практичний коментар законодавства України про працю / 14-те вид., допов. та переробл. — К., Алерта ; ЦУЛ, 2011. — 672 с.
18. Пилипенко П. Д., Козак З. Я., Лещух Д. Р., Парпан Т. В. Трудове право України. Практикум : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка / Пилип Данилович Пилипенко (ред.). — К. : Ін Юре, 2008. — 337 с.
19. Болотіна Н.Б. Трудове право України: Підручник. — 4-те вид., стер. — К.: Вікар, 2008. — 725 с.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-5)	32
Змістовий модуль 2 (теми 6-9)	28
Підсумковий контроль (теми 1-9) – залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни